

Afdeling	: OCSW - Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn	B&W-voorstel: DJ-2358253
Naam opsteller voorstel	: Marijke Kools m.kools@weert.nl, 06-39554775	Zaaknummer: 1696032
Portefuillehouder	: M.B. (Michèle) Ferrière	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Schenking en verplaatsing Smeets reliëfs.

Voorstel

1. De schenking van het kunstwerk 'reliëfs drukkerij Smeets' van Charles Eyck te aanvaarden en dit vast te leggen in een schenkingsovereenkomst.
2. Het ensemble van het kunstwerk bestaande uit 5 reliëfs en de stalen constructie daarbij als geheel te behouden.
3. Het kunstwerk te laten herplaatsen bij Huize Molenveld op de Coenraad Abelstraat 36.

Inleiding

In 1956 zijn vijf reliëfs van Charles Eyck geplaatst aan de gevel van het pand van drukkerij Smeets in de Stationsstraat. Deze reliëfs zijn bij het 150-jarig bestaan van de drukkerij in 1980 verplaatst naar de nieuwbouw van drukkerij Smeets aan de Molenveldstraat 90.

In 2022 is het pand aan de Molenveldstraat inclusief het kunstwerk verkocht aan Next Level Weert 2 B.V. en het voornemen is in de zomer van 2024 het pand te slopen.

Op 15 juni 2022 is door de gemeenteraad een motie aangenomen waarin de raad uw college opdraagt om met een voorstel te komen voor behoud en onderhoud van het kunstwerk inclusief de daarbij behorende onderhoudskosten. Naar aanleiding van deze motie is middels een prioriteit budget door de raad beschikbaar gesteld. Dit wordt verder toegelicht in de financiële paragraaf.

Op 10 januari 2024 is een brief bij de gemeente binnengekomen van de huidige eigenaar waarin staat dat hij voornemens is het kunstwerk met de reliëfs te schenken aan de gemeente Weert.

Doel(en)

Het kunstwerk met de reliëfs van drukkerij Smeets voor Weert te behouden door ze te herplaatsen op een nieuwe locatie. Deze locatie moet ruim genoeg zijn voor het kunstwerk van 10 x 3 meter. Ook moet deze passend zijn bij de historie van het kunstwerk.

Weert, 30 januari 2024	S		B	W	W	W	W	W
	AV		RV	MvdH	TvG	SW	LS	MF
		akkoord						
		bespreken						
Soort besluit: Besluit college								

In te vullen door het B&W secretariaat:

☒ Akkoord

☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder

☐ Anders, nl.:

Beslissing d.d.:

☐ Niet akkoord

☐ Gewijzigde versie

Nummer: 2

De secretaris,

Resultaten

De reliëfs worden eigendom van de gemeente, ze worden behoed voor sloop en herplaatst op een goede zichtlocatie.

Activiteiten

Om het kunstwerk veilig te stellen en op termijn te kunnen verplaatsen zijn direct een aantal acties nodig.

- Het aanvaarden van de schenking waardoor de gemeente Weert eigenaar wordt van het kunstwerk;
- Het aangaan van een schenkingsovereenkomst zodat het eigenaarschap is vastgelegd;
- Het weghalen van het kunstwerk op de huidige locatie:
 - Het losmaken van de reliëfs van de stalen constructie, zodat ze niet beschadigen tijdens het verplaatsen van het geheel.
 - Het uitgraven van het kunstwerk inclusief de fundering. Dit wordt uitgevoerd door Kessels wegenbouw en bestratingen en zou mogelijk zijn op 26 juni 2024.
 - Het vervoeren van de stalen constructie op een dieplader naar de nieuwe locatie.
 - Het demonteren en uitgraven van de bijbehorende verlichting en steen met uitleg.
- Het herplaatsen van de reliëfs, verlichting en bijbehorende steen in de tuin van Huize Molenveld aan de Coenraad Abelstraat 36.

Argumenten

1.1 Pas na het aanvaarden van de schenking is de gemeente eigenaar en bevoegd om de reliëfs te verplaatsen.

De huidige eigenaar Next Level Weert 2 B.V. heeft een schenkingsvoorstel gedaan. Met het aanvaarden van deze schenking wordt de gemeente Weert eigenaar van de reliëfs. Vanwege de cultuurhistorische waarde is het belangrijk dat deze voor de gemeente behouden blijven. Door het eigenaarschap te aanvaarden neemt de gemeente de verantwoordelijkheid voor het beheer en behoud van de reliëfs en kunnen ze behoed worden voor sloop.

1.2 Het eigendomsrecht wordt vastgelegd in een schenkingsovereenkomst.

Door de schenking vast te leggen in een schenkingsovereenkomst wordt het eigendom van het kunstwerk formeel geregeld. Deze overeenkomst is als bijlage 1 toegevoegd.

2.1 Het huidige kunstwerk bestaat uit het geheel van de oorspronkelijke reliëfs inclusief de stalen constructie waar ze later op gemonteerd zijn.

De achter-constructie waarover gesproken wordt in de schenkingsbrief heeft betrekking op de stalen constructie die ontworpen is door Charles Volders, het petekind van Charles Eyck. Deze stalen constructie werd in 1980 ontworpen voor de verplaatsing van de reliëfs naar de nieuwbouw van drukkerij Smeets aan de Molenveldstraat. Dit gebeurde in samenwerking met en op advies van Charles Eyck. Door de stalen kolommen konden de reliëfs los van een muur geplaatst worden. Beide kunstenaars waren bij de onthulling aan de Molenveldstraat aanwezig. Door de betrokkenheid van Charles Eyck bij het ontwerp, en de samenwerking van beide kunstenaars is een nieuw kunstwerk ontstaan. Door het ensemble als geheel te behouden wordt recht gedaan aan de integriteit van dit nieuw ontstane kunstwerk.

2.2 De stalen constructie maakt het mogelijk om de reliëfs los van een muur te plaatsen.

De reliëfs komen beter tot hun recht door deze 3-dimensionale opstelling dan wanneer ze los geplaatst zouden worden.

3.1 De locatie bij Huize Molenveld biedt een mooie groene omgeving en genoeg ruimte.

Dit is een groene, ruime en visueel rustige locatie waar het beeld qua afmetingen en zichtlijnen goed past. Op deze locatie kunnen ook de bijbehorende steen en verlichting geplaatst worden. Huize Molenveld is al langer in beeld als mogelijke locatie en bij aanleg van de tuin is er rekening mee gehouden dat het kunstwerk daar zou kunnen staan.

3.2 Het kunstwerk past ook op deze locatie in een historische context.

Huize Molenveld ligt dicht bij het terrein waar de Smeets drukkerij zich bevond. Tegenover deze locatie ligt de Fatimakerk waarvan Harrie Smeets een belangrijke begunstiger was. Hij betaalde voor het grote marmer mozaïek in het koor en het grote glas-in-loodraam van het zonnewonder van Fatima boven de hoofdingang. Dit raam is ook van de hand van Charles Eyck.

3.3 Andere optionele locaties zijn minder geschikt.

Voor herplaatsing van het kunstwerk zijn drie locaties onderzocht:

Optie 2: de Smeetspassage: een mogelijke tweede keus.

In de Smeetspassage zou het kunstwerk kunnen staan in een van de plantenbakken, bij voorkeur de plantenbak aan de kant van de Driesveldlaan, omdat het daar voor een blinde muur geplaatst kan worden. Het kunstwerk is gemaakt om tegen of voor een muur geplaatst te worden, dus zou daar goed tot zijn recht komen. Historisch gezien zou dit een mooie plaats zijn omdat het tegenover de eerste Smeets drukkerij zou zijn.

Echter de Smeetspassage is niet erg breed terwijl het kunstwerk wel 10 meter hoog is. Het is daardoor lastig om op die locatie met voldoende afstand naar het geheel te kunnen kijken. Daarnaast staat er veel straatmeubilair omheen. Dit geeft een rommelig beeld. Het verlichten van het kunstwerk is mogelijk hinderlijk voor omwonenden.

Optie 3: de Stationsstraat: het kunstwerk blijkt te groot voor deze locatie.

Er is uitgebreid onderzocht of het kunstwerk terug zou kunnen komen in de nieuw te ontwikkelen Stationsstraat, vrijwel op de plaats waar de eerste drukkerij gestaan heeft. De reliëfs hingen hier aan de gevel. Historisch gezien is dit de ideale plaats. Maar voor deze locatie geldt hetzelfde als voor de locatie Smeetspassage: Het geheel is te massaal voor de ruimte die het kan krijgen. Het muurtje waar het voor zou komen te staan is daarvoor niet breed en niet hoog genoeg. Omliggende appartementen en winkels zouden mogelijk worden beperkt in zicht en licht. Omdat de achterliggende muur te klein is, ziet het er onrustig uit. Tussen het beeld door kijk je tegen een winkelpui aan. Het verlichten van het kunstwerk is mogelijk hinderlijk voor omwonenden.

Kanttekeningen en risico's

- Indien het kunstwerk niet voor de zomervakantie is verwijderd in opdracht van de gemeente, wordt het kunstwerk afgevoerd met de sloop.
- Het is aannemelijk dat er na herplaatsing nog enige vorm van onderhoud en/of restauratie nodig is. Dit wordt meegenomen in de uitvoering van het beleid Kunst in de Openbare Ruimte. Dat betekent dat het onderdeel zal uitmaken van de inspectie- en onderhoudsronde waarmee deze zomer een begin wordt gemaakt.

Financiële, personele en juridische gevolgen

In het beleidsplan Kunst in de Openbare Ruimte (in januari 2024 door de Raad vastgesteld) is opgenomen dat hiervan € 40.000 wordt ingezet voor het verplaatsen van 2 kunstwerken (waaronder de Smeets reliëfs). De kosten van de verplaatsing komen ten laste van dit budget.

Op basis van een offerte die gemaakt is op 14 februari 2024 zijn de kosten € 27.500,- exclusief BTW voor grondwerkzaamheden, demontage, vervoer en herplaatsing. Deze offerte is opgevraagd voor de locatie Stationsstraat en zal worden geactualiseerd zodra het besluit over de definitieve locatie is genomen. De kosten voor de geadviseerde locatie bij Huize Molenveld zullen naar verwachting iets lager uit vallen, omdat daar geen bestrating hoeft te worden verwijderd, wat in de Stationsstraat wel het geval zou zijn.

Naar verwachting kunnen overige kosten voor b.v. elektriciteit voor aanlichten en onderhoud worden opgevangen binnen bestaande budgetten.

Overleg gevoerd met

Intern:

- P. Vos, businesscontroller F&C
- P. Hecker, jurist
- R. Deneer, teamleider Onderwijshuisvesting, Cultuur en Sport
- R. Smid, teamleider Openbaar Gebied
- M. Arts, beleidsadviseur Ruimte & Economie
- J. van Cauteren, beleidsadviseur en conservator Museum W
- W. Mentens, senior beleidsadviseur groen, natuur en landschap

Extern:

- Peters Project Ontwikkeling, namens eigenaar Huize Molenveld
- Next Level Weert 2 B.V.
- Kessels Wegenbouw en Bestratingen
- Twee oud-medewerkers van de Smeets drukkerij

Participatie

De gemeente heeft op 2 juni 2022 een brief ontvangen van een initiatiefgroep bestaande uit twee oud-medewerkers van de Smeets drukkerij. Hierin wordt gevraagd om aandacht te hebben voor het kunstwerk en het te herplaatsen. Deze heren zijn betrokken bij het proces van verplaatsen en herplaatsen en hebben aangegeven in te kunnen stemmen met voorliggend voorstel. Zij vertegenwoordigen hun achterban: oud-medewerkers van Smeets drukkerij.

Via de projectontwikkelaar is contact opgenomen met de eigenaar van Huize Molenveld. Deze is akkoord. Ook de twee zorgondernemers (huurders) van Huize Molenveld die de bewoners vertegenwoordigen zijn geïnformeerd.

Communicatie

Dit voorstel wordt op de TILS-lijst geplaatst.

Planning

Het kunstwerk wordt voor 1 juli 2024 verwijderd van de huidige locatie.

Op 26 juni 2024 zal Kessels Wegenbouw en Bestratingen het kunstwerk verplaatsen. In de periode juli – september wordt door het gespecialiseerde bedrijf Kunstwacht een inspectie uitgevoerd om te inventariseren wat er aan (achterstallig) onderhoud nodig is. Daarna wordt een planning gemaakt voor het onderhoud.

Met de eigenaar van de nieuwe locatie wordt een overeenkomst aangegaan, waarin wordt vastgelegd dat het kunstwerk in eigendom blijft van de gemeente en dat de eigenaar van de gronden het kunstwerk gedooft en niet mag vervreemden en dat onderhoud en eventuele verzekering voor rekening van de gemeente komen.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Bijlage 1: Motie juni 2022

Bijlage 2: Brief met schenkingsvoorstel

Bijlage 3: Schenkingsovereenkomst

Bijlage 4: Offerte Kessels

Bijlage 5: Foto's

MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

ONDERWERP: kunstwerk Smeets Drukkerijen.

De raad van de gemeente Weert in vergadering bijeen op 15 juni 2022,

Overwegende dat:

- Drukkerij Smeets in Weert een zeer belangrijke bijdrage heeft gehad aan de ontwikkeling van Weert;
- Drukkerij Smeets zeker in het verleden bekend stond als een goed werkgever. Heel wat Weertenaren hier hun brood hebben verdiend;
- De verbondenheid van Drukkerij Smeets met de stad groot is;
- In het coalitieprogramma 2022-2026 is opgenomen dat behouden en stimuleren van cultuurhistorie en erfgoed in alle facetten belangrijk is;
- Er een initiatiefgroep, bestaande uit 2 oud medewerkers van Smeets Drukkerij, is die een reddingsoperatie is gestart voor het kunstwerk aan de gevel van het huidige pand;
- De eigenaren bereid zijn het kunstwerk af te staan;
- Beeldend kunstenaar Charles Eyck bekend stond als een van de boegbeelden van de Limburgse School. Kunstwerken van zijn hand in het hele land te vinden zijn;

Draagt het college op:

Met een voorstel te komen tot behoud en onderhoud van het kunstwerk, bestaande uit vijf reliëfs, uiterlijk december 2022.

~~De kosten ten laste van het resultaat van de jaarrekening te brengen.~~
(doorgehaald gedeelte motie aangepast ter vergadering)

En gaat over tot de orde van de dag

Fractie DUS Weert

Fractie PvdA

Fractie CDA

Conny Beenders-van Dooren

Leon Heuvelmans

Hendrik Stals

Gemeente Weert
T.a.v. College van B&W
Wilhelminasingel 101
6001 GS Weert

Betreft: Schenkingsvoorstel Kunstwerk Roto Smeets

Geacht college van B&W,

Eind 2022 hebben we het in verval geraakte bedrijvencomplex van Roto Smeets te Weert aangekocht om middels een herontwikkeling op dit bedrijventerrein toekomstbestendige en duurzame bedrijfsgebouwen te gaan realiseren.

Bij nadere inventarisatie van het terrein hebben we een kunstwerk (muurrelief) van Charles Eyck aangetroffen, dat in onze aankoop is meegekomen. Gezien de cultuurhistorische waarde zijn we afgelopen jaar in contact getreden met wethouder Wendy van Eijk en ook Marian Arts van de gemeente om te bezien hoe we dit kunstwerk van Charles Eyck op de beste wijze kunnen conserveren en herbestemmen op een andere locatie.

We hebben op basis van deze gesprekken besloten dat het de beste oplossing is om het kunstwerk te schenken aan de gemeente, op voorwaarde dat de gemeente dit kunstwerk inclusief achterconstructie en fundering in de komende 3 maanden voor eigen rekening en op een deugdelijke wijze komt verwijderen.

Dit biedt de gemeente de mogelijkheid om het kunstwerk in eigen regie te komen verwijderen en op een andere locatie te herbestemmen. Wij zijn voornemens om begin juli 2024 te starten met de sloopwerkzaamheden van het complex. Indien het kunstwerk niet voor de zomervakantie is verwijderd in opdracht van de gemeente, zullen wij het kunstwerk afvoeren met de sloop.

Graag vernemen we of de gemeente in wil gaan op ons schenkingsvoorstel, zodat we concrete afspraken voor uitvoering kunnen gaan maken. We willen de gemeente hiermee de mogelijkheid bieden om het kunstwerk voor de gemeente Weert te behouden en dat dit stuk historie voor het nageslacht behouden kan blijven.

We vertrouwen erop hiermee een passend voorstel te hebben uitgewerkt.

Met vriendelijke groet
Namens Next Level Weert 2 B.V.

Director Plan Development

Foto's kunstwerk: zie volgende pagina's
Relevante informatie: <https://sbke.nl/bekijk-erfgoed/11103/>

Oorspronkelijk geplaatst aan de gevel van drukkerij Smeets aan de Stationsstraat.

Schenkingsovereenkomst Gemeente Weert

ONDERGETEKENDEN:

Next Level Weert 2 B.V.
gevestigd te Parklaan 62 5613 BH Eindhoven
en in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door Rene Geujen,
hierna te noemen: 'de schenker';

en

de gemeente Weert,
gevestigd te Weert en in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door Trudy Janssen,
hierna te noemen: 'de begiftigde';

CONSIDERANS

- De schenker schenkt conform de in dit document beschreven voorwaarden aan de begiftigde en de begiftigde aanvaardt van de schenker:

Reliëfs gemaakt in 1956 door Charles Eyck, bevestigd aan een stalen sculptuur door Charles Volders.

De reliëfs zijn gemaakt voor de drukkerij Smeets te Weert en zijn in 1956 geplaatst aan de gevel van de Drukkerij in de Stationsstraat geplaatst ter ere van het 125-jarig jubileum. In 1980 zijn de reliëfs aan de stalen sculptuur van Charles Volders bevestigd, en herplaatst bij de nieuwe locatie van de drukkerij aan de Molenveldstraat.
Het materiaal en glazuur van de reliëfs is steengoed, zoutverglaasd.
Afgebeeld zijn drukkerijambachten: Drukkerij, Zetterij, Afwerking, Fotografie, Clichés.
<https://sbke.nl/bekijk-erfgoed/11103/>

VERKLAREN ALS VOLGT TE ZIJN OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

De schenker draagt bij deze in eigendom over aan de begiftigde en de begiftigde neemt eigendom aan: Reliëfs gemaakt in 1956 door Charles Eyck, bevestigd aan een stalen sculptuur door Charles Volders.

Artikel 2

De gemeente komt dit kunstwerk inclusief achterconstructie en fundering in de komende 3 maanden, docht uiterlijk voor juli 2024 voor eigen rekening en op een deugdelijke wijze verwijderen.

Artikel 3

1. Begiftigde verwijst schenker naar de op haar website gepubliceerde privacyverklaring voor informatie over de verwerking van persoonsgegevens door begiftigde en bijvoorbeeld ook de hiermee samenhangende rechten van betrokkenen.
2. In verband met de uitvoering van deze overeenkomst worden persoonsgegevens van schenker verwerkt. Het gaat hierbij om de persoonsgegevens ter uitvoering van de schenkingsovereenkomst bestaande uit de contactgegevens van schenker.
3. Begiftigde kan verder in het kader van haar gerechtvaardigd (marketing)belang persoonsgegevens verwerken en schenker bijvoorbeeld informeren over de organisatie van begiftigde en haar activiteiten. Indien schenker dit wenst, en daarvoor toestemming geeft, kan schenker het daarvoor bestemde hokje onder in deze schenkingsovereenkomst aankruisen.
4. De persoonsgegevens van schenker worden bewaard zo lang als nodig is voor het omschreven gebruik en minimaal wettelijk vereist is, bijvoorbeeld vanwege de fiscale bewaarplicht en fiscale regelingen terzake schenkingen.

Artikel 4

1. Begiftigde zal de naam van schenker vermelden bij publicaties en publiciteit.
2. De schenker heeft het recht om zijn toestemming zoals bedoeld in het eerste lid van dit artikel in te trekken, door verzending van een brief en/of email aan ontvanger. Begiftigde verwijst voor verdere informatie hierover naar de op haar website gepubliceerde privacy statement. Begiftigde behoudt zich het recht voor een dergelijk verzoek te weigeren.

Artikel 5

Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

Aldus ondertekend (in tweevoud) te Weert op 26-06-2024

Waarbij schenker het onderstaande hokje dient aan te vinken met een X voor hetgeen voor schenker van toepassing is en/of voor welke verwerking van persoonsgegevens schenker toestemming verleent:

- ☐ Schenker verleent toestemming voor naamsvermelding;
- ☐ Schenker verleent toestemming voor naamsvermelding van schenker in een publicatie of publiciteit over de schenking en/of het object*.

*Graag beide vakjes aankruisen als schenker voor beide verwerkingen toestemming wenst te verlenen.

De schenker
rechtsgeldig vertegenwoordigd
door
Director Plan Development,

De begiftigde
rechtsgeldig vertegenwoordigd
door Trudy Janssen,
Afdelingshoofd Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn,

Smeets reliëfs met de huidige stalen constructie

Oorspronkelijke montage aan de gevel in de Stationsstraat

Achterzijde

Steen met uitleg en verlichting

Tuin bij Huize Molenveld

Huize Molenveld januari 2023

Blinde muur in Smeetspassage

Blinde muur in Stationsstraat